

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет педагогічної освіти та соціальної роботи
Кафедра спеціальної та інклюзивної освіти

СИЛАБУС

вибіркового освітнього компонента

Категорії (типологія) освітніх труднощів та рівні підтримки
осіб з ООП в освітньому процесі
підготовки магістра

Силабус освітнього компонента «Категорії (типологія) освітніх труднощів та рівні підтримки осіб з ООП в освітньому процесі» підготовки магістра

Розробник: Луканьова Людмила Олексіївна, старший викладач кафедри спеціальної та інклюзивної освіти

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри спеціальної та інклюзивної освіти

протокол № 1 від 29 серпня 2025 р.

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми:

Ірина КУЗАВА

Завідувач кафедри:

Ірина КУЗАВА

I. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Заочна форма здобуття освіти	Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка Спеціальність 016 Спеціальна освіта, 016.02 Корекційна психопедагогіка Освітньо-професійна програма Корекційна психопедагогіка Освітній рівень: другий (магістерський)	Вибірковий
Кількість годин/кредитів 120/4		Рік навчання 1
ІНДЗ: €		Семестр 1-ий
		Лекції 4 год.
		Практичні - 6 год.
		Самостійна робота - 96 год.
		Консультації - 14 год.
		Форма контролю: залік
Мова навчання		Українська

II. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

ППП Луканьова Людмила Олексіївна

Посада старший викладач кафедри спеціальної та інклюзивної освіти

Контактна інформація: +38(050)1433376, LUKANOVA.LIUDMYLA@vnu.edu.ua

Дні занять: <http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi>

III. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

1. Анотація освітнього компонента

Силабус освітнього компонента (далі – ВОК) «Категорії (типологія) освітніх труднощів та рівні підтримки осіб з ООП в освітньому процесі» складено з урахуванням можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти.

Силабус ВОК є нормативним документом Волинського національного університету імені Лесі Українки, який розроблено кафедрою спеціальної та інклюзивної освіти, укладено згідно з вимогами Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (ЄКТС).

Визначає обсяги знань, які повинен опанувати здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти; алгоритм вивчення навчального матеріалу ВОК; необхідне методичне забезпечення; складові та технологію оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти.

2. Мета і завдання освітнього компонента

Мета ОК – ознайомлення здобувачів вищої освіти з теоретичними та практичними засадами організації навчання, виховання, соціальної адаптації та реабілітації, інтеграції в соціум осіб з особливими освітніми потребами; адаптація змісту та методів навчання до можливостей і потреб осіб з ООП; застосуванні під час реалізації освітньо-корекційного процесу додаткових заходів, спрямованих на опанування навчального матеріалу.

Завдання ОК:

- надати здобувачам вищої освіти теоретичні знання щодо загальної характеристики порушень розвитку у дітей - етіології, механізмів, симптоматики, класифікації, динаміки перебігу;
- ознайомити з системою наукових досліджень про особливості проведення корекційно-розвиткової роботи з дітьми з різними категоріями освітніх труднощами;
- набути практичного досвіду адаптації (модифікації) змісту навчального матеріалу, відповідно до освітніх потреб здобувача освіти з ООП;
- ознайомити з організацією психолого-педагогічного супроводу дітей з ООП на базі інклюзивно-ресурсних центрів і закладів освіти;
- сформувати навички індивідуального підходу до корекції порушень розвитку;
- застосовувати комплексний клініко-психолого-педагогічний підхід до організації корекційно-розвиткової роботи з дітьми з ООП;
- розглянути приклади використання технічних засобів навчання, інформаційних та комп'ютерних технологій;
- встановлення контакту з батьками дітей з ООП, надання їм допомоги в сімейному вихованні;
- формувати інтегральну, загальні та спеціальні компетентності, визначені силабусом освітнього компонента;
- розвивати у здобувачів освіти здатність до професійного саморозвитку.

3. Soft skills (т. зв. «м'які навички», «соціальні навички», «універсальні навички» чи «навички успішності»): навички комунікації; здатність брати на себе відповідальність; вміння налагоджувати міжособистісні контакти; працювати в команді; розуміння важливості дедлайнів; здатність логічно і системно мислити; креативність; вміння прогнозувати, гнучкість, швидка адаптація до змін та інше.

Методи навчання: загальнонаукові й психолого-педагогічні методи; сучасні методи корекційного навчання: теоретико-інформаційні, практико-операційні, пошуковотворчі, методи організації самостійної роботи, контрольної-оцінювальні; традиційні та нетрадиційні методи навчання. Зокрема: 1) словесні (бесіда, розповідь, пояснення, диспут); наочні (демонстрація, ілюстрація); практичні (вправа, практична робота) (за джерелом інформації); 2) індукція, дедукція; традукція (за логікою викладу); 3) пояснювально-ілюстративні, репродуктивні, проблемний виклад, частково-пошукові, дослідницькі (за рівнем пізнавальної активності); 4) методи оволодіння знаннями, формування умінь і навичок, застосування отриманих знань, умінь і навичок (за основними дидактичними завданнями, які необхідно вирішувати на конкретному етапі навчання); 5) інтерактивні методи тощо.

4. Структура освітнього компонента

Таблица 2

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю / Бали
Змістовий модуль 1. Науково-практичні аспекти категорій (типологій) освітніх труднощів та рівнів підтримки осіб з ООП в освітньому процесі.						

Тема 1. Теоретичні та практичні засади організації навчання, виховання, соціальної адаптації та реабілітації дітей з ООП, відповідно до категорій освітніх труднощів та рівнів підтримки в освітньому процесі. Інтелектуальні освітні труднощі. Адаптація змісту та методів навчання до можливостей і потреб дитини. Рівні підтримки дітей з ООП в освітньому процесі. Категорії (типологія) освітніх труднощів. Обсяг тимчасової або постійної підтримки в освітньому процесі. Алгоритм здійснення комплексної психолого-педагогічної оцінки розвитку особи в ІРЦ. Характеристика ступенів прояву інтелектуальних труднощів. Особливості функціонування пізнавальних процесів, комунікативно-мовленнєвої, навчальної діяльності, емоційно-вольової сфери відповідно до рівнів підтримки дітей з ППР в освітньому процесі. Функціональні (сенсорні, моторні, мовленнєві) освітні труднощі. <u>Функціональні слухові труднощі.</u> Особливості розвитку/ функціонування слухового (слухозорового) сприймання та мовлення (словесне усне, письмове; жестове природне, кальковане; дактилювання; навички комунікації). <u>Функціональні мовленнєві труднощі.</u> Характеристика критеріїв визначення функціонально-мовленнєвих труднощів відповідно до ступеня прояву. Особливості функціонування фонетико-фонематичної сторони мовлення, голосового оформлення мовлення, фонаційного дихання, фонетичного та лексико-граматичного оформлення спонтанного мовлення, темпоритмічної складової мовлення та писемного мовлення . <u>Функціональні зорові труднощі.</u> Особливості функціонування зорової функції відповідно до рівнів підтримки в освітньому процесі.	44	2	2	36	4	макс. к-сть балів за практичне заняття – 12 балів ДС, УО / 12
Тема 2. Фізичні освітні труднощі. Загальна характеристика фізичних труднощів. Особливості функціонування рухової (моторної) сфери відповідно до рівнів підтримки в освітньому процесі. Навчальні освітні труднощі. Загальна характеристика навчальних труднощів. Характеристика критеріїв визначення навчальних труднощів відповідно до ступеня прояву. Особливості здійснення навчальної діяльності відповідно до рівнів	38	2	2	30	4	ДС, РМГ, УО / 12

підтримки в освітньому процесі.						
Тема 3. Соціоадаптаційні та соціокультурні освітні труднощі. Загальна характеристика соціоадаптаційних труднощів. Соціоадаптаційні труднощі (поведінкові труднощі, труднощі соціальної комунікації та соціальної взаємодії); <i>соціоадаптаційні труднощі (потреби)</i> при порушенні слухової функції; особливості функціонування та участі.	38	-	2	30	6	ДС, РМГ, УО / 12
Разом за модулем 1	120	4	6	96	14	36
ІНДЗ						ІНДЗ/34
КР						30
Всього годин/Балів	120	4	6	96	14	100

Примітки: ^{1/} Moodle, Zoom – може застосовуватися одна з платформ або їхній симбіоз для здобувачів освіти з індивідуальним планом навчання та/або під час реалізації освітнього процесу в Університеті у дистанційному режимі, відповідно до Положення про електронний курс освітнього компонента у Волинському національному університеті імені Лесі Українки, Положення про дистанційне навчання у Волинському національному університеті імені Лесі Українки, наказів ректора.

^{2/} *Методи та форми контролю:* ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота здобувача освіти, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, аналітичне есе, УО – усне опитування тощо.

5. Завдання для самостійного опрацювання

Таблиця 3

№	ТЕМИ	Кількість годин
Змістовий модуль 1. Науково-практичні аспекти категорій (типологій) освітніх труднощів та рівнів підтримки осіб з ООП в освітньому процесі.		
1.	Тема 1. - Нормативно-правове забезпечення діяльності ІРЦ. <u>Інформаційно-реферативне інтерактивне дослідження..</u> - Загальна характеристика категорій та типології освітніх труднощів. <u>Скласти графічну схему, презентацію (на вибір здобувача освіти).</u> - Розробити опитувальник/рекомендації для батьків, які виховують дітей з інтелектуальними/функціональними освітніми труднощами. <u>Підібрати 20 тестових запитань (рекомендацій) для батьків</u>	32
2.	Тема 2. - Розробити опитувальник/рекомендації для батьків, які виховують дітей з навчальними/фізичними освітніми труднощами. <u>Підібрати 20 тестових запитань (рекомендацій) для батьків.</u> - Розробити дидактичний посібник (опорні картки) для	32

	індивідуальної корекційної роботи вчителя-дефектолога. <u>Скласти практичний кейс з 5-7-ми вправ (завдань)/наборів тематичних опорних карток.</u>	
3.	Тема 3. - Описати одну методику визначення освітніх труднощів, на вибір здобувача освіти. <u>Підготувати презентацію.</u>	32
РАЗОМ:		96

6. Індивідуальне науково-дослідне завдання

Індивідуальне науково-дослідне завдання – це вид науково-дослідної роботи здобувача освіти, яка містить результати дослідницького пошуку, відображає певний рівень його навчальної компетентності.

Мета науково-дослідного завдання: самостійне вивчення частини програмового матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування теоретичних знань із ОК, удосконалення навичок самостійної науково-дослідної діяльності.

Вид – науково-практичний проєкт: створення методичного посібника «**Корекційна валіза вчителя-дефектолога**».

Опис посібника: валіза наповнюється окремими матеріалами, які мають науково-практичне значення у роботі корекційного педагога. Кожен здобувач освіти формує валізу самостійно. Допускається формування однієї «Корекційної валізи» 2-3-ма здобувачами освіти.

Структура:

✓ інваріантна частина:

психолого-педагогічна характеристика дитини з порушенням інтелектуального розвитку, діагностична картка дитини з ППР з визначеними напрямками корекційної роботи, опитувальник / рекомендації батькам.

✓ варіативна частина:

наповнюється здобувачами освіти самостійно (опис інноваційних технологій, добірки практичних вправ та завдань, дидактичних ігор, тощо).

Вимоги до оформлення інтерактивного посібника:

- назва;
- відомості про автора (авторів) та інших осіб, які брали участь у створенні методичної валізи;
- уніфікована система рубрик та зміст;
- вміст корекційної валізи має бути узгодженим із цілями і завданнями освітнього компонента та відповідати змістовому модулю;
- обсяг навчальних, мультимедійних та інших матеріалів має бути доцільним та збалансованим, створювати із теоретичним матеріалом цілісну систему;
- всі матеріали подаються українською мовою;
- дизайн корекційної валізи має забезпечувати концентрацію уваги користувача на суті поданого матеріалу.

Термінологічні вимоги до роботи: використовувати наукову термінологію відповідно до контексту.

Критерії оцінювання ІНДЗ

Таблиця 4

Макс. к-сть балів	Критерії оцінювання роботи		
5 балів	Актуальність представлених матеріалів	Матеріали, представлені в «Корекційній валізі» актуальні та розроблені здобувачем(здобувачами) освіти з дотриманням вимоги коректного і науково виваженого аналізу теоретичного матеріалу, зауваження відсутні. Дотримано принципів академічної доброчесності.	4 -5 балів
		Матеріали, представлені в посібнику актуальні та розроблені здобувачем освіти з дотриманням вимоги коректного і науково виваженого аналізу теоретичного матеріалу, Дотримано принципів академічної доброчесності.	2-3 бали
		Методичний посібник - не авторська розробка або містить суттєві недоліки. Робота виконана з порушенням принципів академічної доброчесності	0-1 бал
5 балів	Діагностична картка дитини з порушенням праксису з визначеними напрямками корекційної роботи	Діагностична карта дитини з ППР, розроблена здобувачем (здобувачами) освіти з дотриманням вимоги коректного і науково виваженого аналізу діагностичного матеріалу, зауваження відсутні. Дотримано принципів академічної доброчесності.	4-5 балів
		Діагностична карта дитини з ППР, розроблена здобувачем (здобувачами) освіти з дотриманням вимоги коректного і науково виваженого аналізу діагностичного матеріалу, виявлені недоліки є несуттєвими. Дотримано принципів академічної доброчесності.	2-3 бали
		Діагностична карта дитини - не авторська розробка або містить суттєві недоліки. Робота виконана з порушенням принципів академічної доброчесності	0-1 бал
4 бали	Структура, чіткість і послідовність оформлення психолого-педагогічної характеристики дитини	Психолого-педагогічна характеристика дитини оформлена з дотриманням вимог: послідовна, логічно структурована, здобувач/ка використовує правильну термінологію.	4 бали
		Психолого-педагогічна характеристика дитини оформлена з дотриманням вимог: послідовна, достатньо логічно структурована, наявні помилки у використанні термінології.	2-3 бали
		Психолого-педагогічна характеристика дитини оформлена з порушенням вимог: не послідовна, не структурована, здобувач/ка використовує недостатню кількість або не правильну термінологію.	0-1 бал
5 балів	Опитувальник	Опитувальник/рекомендації для батьків послідовні,	4 -5

	/рекомендації батькам.	запитання логічно структуровані, актуальні та розроблені здобувачем (здобувачами) освіти з дотриманням вимоги коректного і науково виваженого аналізу, зауваження відсутні. Дотримано принципів академічної доброчесності.	балів
		Опитувальник/рекомендації для батьків послідовні, запитання структуровані, актуальні та розроблені здобувачем (здобувачами) освіти з дотриманням вимоги коректного і толерантного ставлення до батьків, виявлені недоліки є несуттєвими. Дотримано принципів академічної доброчесності.	2-3 бали
		Опитувальник/рекомендації для батьків не послідовні, запитання не структуровані та розроблені здобувачем (здобувачами) освіти не дотримуючись вимог коректного і толерантного ставлення до батьків, виявлені суттєві недоліки у формулюванні запитань(рекомендацій). Порушено принципи академічної доброчесності.	0-1 бал
5 балів	Якість, чіткість, повнота наповнення варіативної частини	Варіативна частина, представлена в посібнику відзначається чіткістю і повнотою наповнення, розроблена здобувачем освіти з дотриманням вимог науково виваженого аналізу теоретичного матеріалу, зауваження відсутні. Дотримано принципів академічної доброчесності.	4 -5 балів
		Варіативна частина посібника, розроблена здобувачем освіти з дотриманням вимог науково виваженого аналізу теоретичного матеріалу, зауваження несуттєві. Дотримано принципів академічної доброчесності.	2-3 бали
		Варіативна частина - не авторська розробка, або містить суттєві недоліки. Робота виконана з порушенням принципів академічної доброчесності.	0-1 бал
5 балів	Творчий підхід до виконання ІНДЗ	Присутній творчий авторський підхід до виконання ІНДЗ. Чітко прослідковується власне бачення розкриття запропонованої теми, обґрунтування є науково-виваженим. Сформульовано відповідні висновки. Дотримано принципів академічної доброчесності	4-5 балів
		Присутні елементи творчості, новизни при виконанні ІНДЗ Сформульовано відповідні висновки. Дотримано принципів академічної доброчесності	2-3 бали
		Присутній традиційний підхід до виконання ІНДЗ. Робота виконана з порушеннями норм академічної доброчесності.	0 -1бал

5 балів	Якість оформлення роботи	Посібник оформлено якісно (технічно), грамотно (без орфографічних, пунктуаційних та стилістичних помилок презентації матеріалу)	4 -5 балів
		Виявлені огріхи не є суттєвими (технічні), наявні незначні орфографічні, пунктуаційні та стилістичні помилки.	2-3 бали
		Посібник оформлено без дотримання вимог (технічних), наявні суттєві орфографічні, пунктуаційні та стилістичні помилки.	0-1 бал
34 бали	Разом		

IV. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання знань здобувачів освіти з ОК «Категорії (типологія) освітніх труднощів та рівні підтримки осіб з ООП в освітньому процесі» здійснюється під час *поточного контролю* за результатами виконання тих видів робіт, які передбачені силабусом освітнього компонента, відповідно до Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки від 26.06.2025 р. (URL: <https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2025/06/2025.-%D0%9F%D1%80%D0%BE%D0%BF%D0%BE%D1%82%D0%BE%D1%87%D0%BD%D0%B5%D1%96%D0%BF%D1%96%D0%B4%D1%81%D1%83%D0%BC%D0%BA.%D0%BE%D1%86%D1%96%D0%BD%D1%8E%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F.pdf>) в діапазоні від **0 до 100 балів**. Об'єктом оцінювання знань здобувачів освіти є програмовий матеріал з ОК.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має за мету перевірку рівня підготовленості здобувачів освіти до виконання конкретної роботи. Поточний контроль реалізується в різних формах, зокрема опитування, виступи на практичних заняттях, експрес-контроль, перевірка результатів виконання різноманітних завдань, ІНДЗ, контроль засвоєння того навчального матеріалу, який заплановано на самостійне опрацювання здобувачем, виконання контрольних робіт тощо. Максимальний бал за кожен з форм роботи визначено у *таблиці 2*, за виконання ІНДЗ у *таблиці 4* силабуса освітнього компонента. Здобувачі вищої освіти мають виконувати та надавати викладачеві виконані завдання до кожного практичного заняття в день його проведення, відповідно до розкладу. Результат самостійної роботи здобувачів вищої освіти (завдання для самостійного опрацювання) оцінюються під час практичних занять із відповідної теми і є складовою частиною загальної кількості балів за практичне заняття. Оцінювання тем для самостійної роботи, які виносяться на самостійне опрацювання здобувачами освіти і не розглядаються під час аудиторних занять, контролюються під час підсумкового модульного контролю, підсумкового контролю.

Силабусом передбачено виконання контрольної роботи (КР) у формі тестування. КР передбачає виконання здобувачем вищої освіти тестових завдань (15 питань) різного рівня складності. За кожен правильну відповідь здобувач освіти отримує 2 бали. КР проводиться під час частини практичного заняття, що завершує вивчення модуля. Виконання КР здійснюється з використанням роздрукованих тестів або в режимі комп'ютерної діагностики (на навчальній платформі LMS Moodle). Здобувач освіти вважається таким, що приступив до проходження КР, якщо він допущений до нього, з'явився на КР та отримав тестові завдання.

Залік викладач виставляє за результатами поточної роботи за умови, що здобувач освіти виконав ті види навчальної роботи, які визначено силабусом ОК. У випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), на

консультаціях він має право відпрацювати пропущені заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми. У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи (шкала від 0 до 100 балів).

У випадку, якщо здобувач освіти протягом поточної роботи набрав менше як 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Здобувачі вищої освіти мають виконувати та надавати викладачеві виконані завдання до кожного практичного заняття в день його проведення, відповідно до розкладу.

Перескладання будь-яких видів робіт, передбачених силабусом ОК, з метою підвищення оцінки не дозволяється. У випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), на консультаціях він має право відпрацювати пропущені заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми.

Заліки відбуваються в період заліково-екзаменаційних сесій, передбачених навчальним планом, згідно із затвердженим графіком освітнього процесу і розкладом.

Повторне складання заліку з ОК допускається не більше як два рази: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан (директор) факультету (інституту).

Політика щодо академічної доброчесності. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного контролю результатів навчання; посилання на джерела інформації у разі запозичень ідей, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право.

Основні види відповідальності здобувачів освіти за порушення академічної доброчесності (ч.6 статті 42 Закону України «Про освіту»): повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо); відрахування з університету; позбавлення академічної стипендії; позбавлення наданих університетом пільг з оплати навчання.

Жодні види порушень академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до «Кодексу академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки» (URL: https://ra.vnu.edu.ua/akademichna_dobrochesnist/kodeks_akademichnoi_dobrochesnosti/).

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, працевлаштування, участь у програмі академічної мобільності, здобуття освіти за іншою спеціальністю (освітньою програмою), навчання за програмою «Подвійний диплом», тривале відрядження за основним місцем роботи, станом здоров'я, перебування у відпустці в зв'язку з вагітністю та пологами або для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку, наявність статусу особи з особливими освітніми потребами) навчання може відбуватись за індивідуальним графіком (див. Положення про організацію освітнього процесу здобувачів освіти за індивідуальним графіком навчання у Волинському національному університеті імені Лесі Українки, URL: <https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2025/06/2025-%D0%9F%D1%80%D0%BE%D1%96%D0%BD%D0%B4%D0%B8%D0%B2%D1%96%D0%B4.%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%84%D1%96%D0%BA%D0%BD%D0%B0%D0%B2%D1%87%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F.pdf>).

Підготовка здобувачів вищої освіти за дуальною формою здобуття освіти у ВНУ імені Лесі Українки здійснюється відповідно до Положення (URL: https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2025/09/2025_%D0%9F%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F_%D0%BF%D1%80%D0%BE_%D0%B4%D1%83%D0%B0%D0%BB_%D0%BD%D1%83_%D0%BE%D1%81%D0%B2%D1%82%D1%83_.pdf). Години, форма

навчання та особливості організації освітнього процесу визначаються на семестр (поточний навчальний рік) та відображаються в індивідуальних графіках навчання здобувачів освіти та програмі навчання.

В процесі вивчення ОК під час проведення занять можуть використовуватись технології дистанційного навчання через мережу «Інтернет» в умовах карантинних обмежень, воєнного стану; навчанні здобувачів освіти під час хвороби; участі у дистанційних олімпіадах, конкурсах; отриманні консультацій тощо (див. Положення про дистанційне навчання у Волинському національному університеті імені Лесі Українки, URL: [file:///C:/Users/HP%20840/Downloads/%D0%9F%D0%9E%D0%9B%D0%9E%D0%96-%D0%9F%D0%A0%D0%9E_%D0%94%D0%9D_2020%20\(3\).pdf](file:///C:/Users/HP%20840/Downloads/%D0%9F%D0%9E%D0%9B%D0%9E%D0%96-%D0%9F%D0%A0%D0%9E_%D0%94%D0%9D_2020%20(3).pdf)). Навчання осіб із особливими потребами передбачає залучення додаткових технологій дистанційного навчання під час здійснення всіх видів підготовки, включаючи професійно-практичну, з урахуванням особливостей розвитку здобувачів освіти. Під час організації освітнього процесу в Університеті технології дистанційного навчання можуть використовуватись при проведенні навчальних занять, контрольних заходів, а також при забезпеченні самостійної роботи.

Можливість визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та інформальній освіті. Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, здійснюється на добровільній основі та передбачає підтвердження того, що здобувач освіти досяг результатів навчання, передбачених ОПП, за якою він навчається. Визнанню можуть підлягати такі результати навчання, отримані в неформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як ВОК в цілому, так і його окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню, контрольній роботі тощо, які передбачені силабусом ВОК. Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, відбувається в семестрі, що передуює семестру початку вивчення освітнього компонента, або під час вивчення ВОК, але довший термін, наприклад, не пізніше 01 грудня та 01 травня, враховуючи ймовірність непідтвердження здобувачем результатів такого навчання (Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у ВНУ імені Лесі Українки: https://ed.vnu.edu.ua/wpcontent/uploads/2024/09/2024_%D0%92%D0%B8%D0%B7%D0%BD%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F_%D1%80%D0%B5%D0%B7%D1%83%D0%B%D1%82%D0%B0%D1%82%D0%B2_%D0%92%D0%9D%D0%A3_i%D0%BC._%D0%9B.%D0%A3._%D1%80%D0%B5%D0%B4.pdf).

Можливість отримати додаткові (бонусні) бали. Здобувачам освіти, які брали участь у роботі конференцій, підготовці наукових публікацій, в олімпіадах, конкурсах студентських наукових робіт тощо й досягли значних результатів, може бути присуджено додаткові (бонусні) бали, які зараховуються як результати поточного контролю з ВОК. Систему бонусних балів погоджує науково-методична комісія факультету (інституту). При цьому загальна кількість балів за поточну роботу не може перевищувати 100 балів.

Здобувачі вищої освіти можуть долучатися до оновлення змісту ОК шляхом подання пропозицій викладачу. Ел.адреса викладача для таких пропозицій: LUKANOVA.LIUDMYLA@vnu.edu.ua

V. ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Заліки відбуваються в період заліково-екзаменаційних сесій, передбачених навчальним планом, згідно із затвердженим графіком освітнього процесу і розкладом. Семестровий залік викладач виставляє за умови виконання здобувачем освіти завдань, передбачених силабусом ОК. Мінімальна позитивна кількість балів – 60.

Порядок проведення заліку.

У день складання заліку за основною сесією заборонено проводити додаткові опитування здобувача освіти, а також здобувач освіти не має права доздавати будь-який вид робіт, передбачений силабусом освітнього компоненту.

У випадку, якщо здобувач освіти протягом поточної роботи набрав менше як 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання анулюються. Максимальна кількість балів на залік під час ліквідації академічної заборгованості, як правило, 100. У такому випадку залік проводиться у формі тестування (25 питань по 4 бали кожне. Якщо відповідь правильна, то ЗО отримує максимум 4 бали, частково правильна – в діапазоні від 3 балів – до 0 балів. Якщо серед варіантів відповідей здобувач вищої освіти обрав хоч одну хибну – отримує 0 балів).

Орієнтовний перелік питань, котрі виносяться на залік:

1. Теоретичні та практичні засади організації навчання, виховання, соціальної адаптації та реабілітації дітей з ООП, відповідно до категорій освітніх труднощів та рівня підтримки в освітньому процесі.
2. Адаптація змісту та методів навчання до можливостей і потреб дитини.
3. Рівні підтримки осіб з ООП в освітньому процесі.
4. Категорії (типологія) освітніх труднощів.
5. Обсяг тимчасової або постійної підтримки в освітньому процесі дітей з особливими освітніми потребами відповідно до їхніх індивідуальних потреб.
6. Застосування під час реалізації освітньо-корекційного процесу додаткових заходів, спрямованих на опанування навчального матеріалу.
7. Первинне та вторинне порушення розвитку.
8. Причини які ускладнюють процес корекції порушень розвитку.
9. Особливості прояву інтелектуальних труднощів.
10. Особливості прояву функціональних (мовленнєвих) труднощів.
11. Особливості прояву функціональних (зорових) труднощів.
12. Особливості прояву функціональних (слухових) труднощів.
13. Особливості прояву навчальних труднощів.
14. Особливості прояву фізичних труднощів.
15. Особливості прояву соціоадаптаційних та соціокультурних труднощів.
16. Встановлення ефективної взаємодії з батьками.
17. Методики обстеження дітей з порушеннями у розвитку у інклюзивно-ресурсному центрі.
18. Висновок про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку дитини з ООП.
19. Первинний прийом заявника перед проведенням комплексної оцінки.
20. Особливості обстеження когнітивної сфери.
21. Особливості обстеження емоційно-вольової сфери.
22. Особливості обстеження пізнавальної сфери.
23. Особливості обстеження комунікативних навичок.
24. Команда психолого-педагогічного супроводу дітей з порушеннями розвитку.
25. Індивідуальна програма розвитку дитини.
26. Індивідуальний навчальний план.

27. Інноваційні стратегії (нейропсихологія, нейробіка, кінезіологія) у роботі спеціального педагога з дітьми з ООП.
28. Допоміжні технології та універсальний дизайн у роботі з дітьми з ООП.
29. Організація навчання дітей з порушеннями розвитку (за типологією порушень) в умовах спеціального (з інклюзивним навчанням) закладу дошкільної освіти.
30. Організація навчання дітей з порушеннями розвитку в умовах ЗЗСО (з інклюзивним навчанням, спеціального, НРЦ).
31. Соціоосвітнє партнерство у сфері спеціальної та інклюзивної освіти.
32. Розвиток сильних професійних спільнот у закладах освіти, ІРЦ.

VI. ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання знань здобувачів освіти під час аудиторних занять

Робота на практичному занятті комплексно оцінюється науково-педагогічним/педагогічним працівником, враховуючи такі критерії: правильність одержаних відповідей; повнота та логічність відповіді; наявність висновків та ілюстративних прикладів. Результат самостійної роботи здобувачів вищої освіти (завдання для самостійного опрацювання) оцінюються під час практичних занять із відповідної теми і є складовою частиною загальної кількості балів за практичне заняття. Оцінювання тем для самостійної роботи, які виносяться на самостійне опрацювання здобувачами освіти і не розглядаються під час аудиторних занять, контролюються під час підсумкового модульного контролю, підсумкового контролю.

Таблиця 5

Критерії оцінювання навчальних досягнень		Правильність отриманих відповідей/бали		Повнота та логічність відповіді/бали		Наявність висновків та ілюстративних прикладів/бали		Презентація (тощо) /бали	
Рівень навчальних досягнень здобувача вищої освіти/загальна кількість	Відмінно/ 11-12 балів	глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, вільно та коректно послуговується науковою термінологією, дотримується академічної доброчесності	2	в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, творчо, вільно, самостійно викладає навчальний матеріал, наводить логічні аргументи на підтвердження власних думок. Демонструє оригінальність підходу до вирішення проблем (створює нові ідеї, пропонує альтернативні шляхи розв'язання задач / вирішення проблем) тощо	2	наводить ілюстративні приклади. Робить самостійні, обґрунтовані, лаконічні висновки, узагальнення	2*/ 1**	презентація оформлена відповідно до вимог, включає всі обов'язкові елементи та додаткову інформацію. Дотримано вимог академічної доброчесності	1**
	Дуже добре/ 9-10 балів	розкриває основний зміст теоретичних питань та практичних	2	володіє навчальним матеріалом, наводить логічні аргументи на	2	наводить ілюстративні приклади. Робить самостійні,	1*/ 0,5* *	презентація оформлена відповідно до вимог, включає всі	0,5**

	завдань. Вільно та коректно послуговується науковою термінологією, дотримується академічної доброчесності		підтвердження власних думок. Демонструє традиційні підходи до вирішення проблем з елементами новизни тощо		обґрунтовані висновки		обов'язкові елементи. Дотримано вимог академічної доброчесності. Дотримано вимог академічної доброчесності	
Добре/ 7-8 балів	висвітлює основний зміст теоретичних питань та практичних завдань, але при цьому допускаються неточності. Вільно та коректно послуговується науковою термінологією, дотримується академічної доброчесності	1,5	відтворює значну частину навчального матеріалу, виявляє достатні знання окремих положень. Аналізує та оцінює матеріал, але при висвітленні окремих питань не вистачає достатньої глибини та аргументації	1,5	наводить ілюстративні приклади. Робить самостійні висновки	1*/ 0,5* *	презентація оформлена відповідно до вимог з незначними неточностями, включає всі обов'язкові елементи. Дотримано вимог академічної доброчесності	0,5 **
Задовільно/ 5-6 балів	частково розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, є неточності. Є неточності під час вживання наукової термінології, дотримується академічної доброчесності	1	частково відтворює навчальний матеріал, виявляє задовільний рівень знань окремих положень. Розуміє матеріал, але при висвітленні окремих питань не вистачає достатньої глибини та аргументації	1	не завжди, але може навести приклади. Робить формальні висновки	1*/ 0,5* *	презентація оформлена в довільній формі, структура презентації включає окремі обов'язкові елементи. Дотримано вимог академічної доброчесності	0,5 **
Достатньо/ 3-4 бали	під час відповіді припускається фактичних помилок. Практичні завдання виконано, проте наявна значна кількість помилок і неточностей. Дотримується академічної доброчесності	1	має фрагментарні знання, здатний відтворити меншу частину навчального матеріалу, лише окремі чи елементи складових частин питання. Частково розуміє матеріал, під час його відтворення не вистачає достатньої глибини та аргументації	0,5	не завжди вдається сформулювати висновки. Як правило, вони мають формальний характер	0,5* / 0,25 **	презентація оформлена без дотримання вимог, відсутні декілька обов'язкових елементів	0,2 5**
Незадовільно / 0-2 бали	не здобувач вищої освіти не розуміє	0,25	не здобувач освіти не володіє навчальним	0,25	висновки відсутні, здобувач	0,5* / 0,25	презентація відсутня або порушено	0,2 5**

		змісту теоретичних питань та практичних завдань. Не дотримується академічної доброчесності		матеріалом та не в змозі його висвітлити		вищої освіти не в змозі їх сформулювати	**	вимоги академічної доброчесності	
--	--	--	--	--	--	---	----	----------------------------------	--

* бал виставляється здобувачу освіти у ситуації, коли завдання практичного заняття не передбачають підготовку презентації з теми (тощо);

** бал виставляється здобувачу освіти у ситуації, коли завдання практичного заняття передбачають підготовку презентації з теми (тощо)

**Шкала оцінювання знань здобувачів освіти з освітніх компонентів,
де формою контролю є залік**

Таблиця 6

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90–100	Зараховано
82–89	
75–81	
67–74	
60–66	
1–59	Не зараховано (необхідне перескладання)

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна:

- Звекова В.К. «Формування готовності майбутніх педагогів до професійної діяльності в умовах інклюзивної освіти» с. 38-45 (Серія: Педагогічні науки. Випуск 60. 2022 р.) <http://visnyk.idgu.edu.ua/index.php/nv/article/view/652>
- Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів початкових класів з порушеннями інтелектуального розвитку / навчально-методичний посібник / авт.: Чеботарьова О.В., Трикоз С.В., Блеч Г.О., Гладченко І.В., Бобренко І.В., Королько Н.І., Дмитрієва І.В., Остапенко Л.І., Тарновська Л.І., Гломозда І.В., Чухліб О.А., Стрілець Л.В. Київ: ІСПП імені Миколи Ярмаченка НАПН України, 2020. 88 с.
- Корекційно-розвивальні технології навчання дітей з комплексними порушеннями розвитку: навчально-методичний посібник / Чеботарьова О.В., Блеч Г.О., Гладченко І.В., Бобренко І.В., Мякушко О.І., Сухіна І.В., Трикоз С.В.; за наук. ред. О.В. Чеботарьової, О.І. Мякушко.К.: ІСПП імені Миколи Ярмаченка НАПН України, 2020. 558 с.
- Кузава І. Б., Луканьова Л.О.. Науково-практичні засади організації дошкільної інклюзивної освіти. *Вісник Дніпровської академії неперервної освіти. Серія: Філософія. Педагогіка.* 2023. Том 4. № 2, с. 84-87 DOI <https://doi.org/10.54891/2786-7013-2023-2-19>
- Луканьова Л.О. Актуальні аспекти роботи асистента вчителя(вихователя) та організації інклюзивної освіти дітей з порушеннями інтелектуального розвитку. *Інклюзія і суспільство.* 2024. № 1(6), С.45–49. DOI: <https://doi.org/10.32782/2787-5137-2024-1-6>

6. Луканьова Л.О. Корекційна складова в освітньому процесі дітей з порушеннями інтелектуального розвитку. *Науковий вісник Вінницької академії безперервної освіти*. 2025. Вип.7, С.133-137. DOI: <https://doi.org/10.32782/academ-ped.psyh-2025-1.18>
7. Луканьова Л.О. Корекційна складова в освітньому процесі дітей з порушеннями інтелектуального розвитку. *Науковий вісник Вінницької академії безперервної освіти*. 2025. Вип.7, С.133-137. DOI: <https://doi.org/10.32782/academ-ped.psyh-2025-1.18>
8. Луканьова Л.О. Організація освітньо-корекційного процесу в умовах дошкільного закладу з інклюзивним навчанням. *Інноваційна педагогіка*. 2024. Вип.68., С.88 – 93.
9. Методичні рекомендації для закладів загальної середньої освіти щодо визначення освітніх труднощів І рівня підтримки в освітньому процесі закладів загальної середньої освіти. Навчальний матеріал. 2021. Прохоренко, Л.І., Ярмола, Н. А., Набоченко, О.О., Данілавічюте, Е.А., Ю. В., Мартинюк, З. С., Довгопола Ільяна, В.М., Костенко, Т.М., Чеботарьова, О. В., Литовченко, С.В., Бабяк, О.О., Недозим, І.В., Блеч, Г. О., Трикоз, С. В., Гладченко, І. В., Трофименко, Л.І., Рібцун,, К.С., Жук, В.В., Грибань, Г. В., Курінна, В. Р. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/731001/>
10. Методичні рекомендації для інклюзивно-ресурсних центрів щодо визначення категорій (типології) освітніх труднощів у осіб з ООП та рівнів підтримки в освітньому процесі. Навчальний матеріал. 2021 Прохоренко, Л.І., Ярмола, Н. А., Набоченко, О.О., Данілавічюте, Е.А., Ю. В., Мартинюк, З. С., Довгопола Ільяна, В.М., Костенко, Т.М., Чеботарьова, О. В., Литовченко, С.В., Бабяк, О.О., Недозим, І.В., Блеч, Г. О., Трикоз, С. В., Гладченко, І. В., Трофименко, Л.І., Рібцун,, К.С., Жук, В.В., Грибань, Г. В., Курінна, В. Р. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/730995/>

Додаткова:

11. Луканьова Л.О. (2025). Загальний недорозвиток мовлення в структурі дизонтогенезу дітей з порушеннями інтелектуального розвитку. *Інноваційна педагогіка*. 2025. Вип.81, С. 45–50, DOI <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2025/81.2.9>
12. Миронова С.П. Корекційна психопедагогіка. Олігофренопедагогіка: підручник , вид. 2, перероблене/ С.П. Миронова. Кам'янець-Подільський, 2023. 318 с.
13. Миронова С.П. Нова українська школа: особливості організації освітнього процесу учнів початкової школи в інклюзивних класах: навчально-методичний посібник. Тернопіль: Астон, 2020. 176с.
14. Миронова С.П. Особливості реалізації концепції Нової української школи в освіті дітей з особливими освітніми потребами. *Спеціальна освіта: проблеми та перспективи*: матеріали XIII-ї Міжнародної науково-практичної конференції 01-02 квітня 2020 р. / за ред. О.В. Гаврилова. Кам'янець-Подільський: Видавець Ковальчук О.В., 2020. С. 98–100.
15. Навчання дітей з порушеннями когнітивного розвитку в умовах компетентнісного підходу: навчально-методичний посібник / авт. кол.: Л.І. Прохоренко, О.О. Бабяк, Н.І. Баташева, А.Л. Душка, І.В. Недозим, І.М. Омельченко., ОВ. Орлов; за ред. В.В.Засенко, Л.І.Прохоренко. 2020. 435 с.
16. Рібцун Ю. В. Підтримка повноцінного функціонування біологічного рівня дітей з особливими мовленнєвими потребами в умовах воєнних дій. *Психолого-педагогічна підтримка дітей з особливими освітніми потребами в умовах війни* : матер. наук.-практ. серпневих зустрічей (30 серпня 2023 р.). К. : ІСПП. 2022. С. 56-60. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/731785/>
17. Kurienkova A. V. The issue of social competence formation in preschool children with intellectual disabilities in the process of role-playing games of social orientation. *Virtus: Scientific Journal*. 2020. № 41. p. 61-64.

Інформаційні ресурси:

1. Державна наукова установа «Інститут модернізації змісту освіти» <https://imzo.gov.ua/>

2. МОН УКРАЇНИ. Навчальні/корекційні програми. <https://mon.gov.ua/osvita-2/zagalna-serednya-osvita/navchannya-ditey-u-spetsialnikh-zakladakh-osviti/osvita-ditey-z-osoblivimi-osvitnimi-potrebam/navchalni-ta-korektsiyni-programi>
3. Наукова освітня платформа «Всеосвіта». Вебінар «Інклюзивне навчання: корекційна спрямованість у роботі з особами із затримкою психічного розвитку» <https://vseosvita.ua/webinar/inkluzivne-navcannakorekciyna-spramovanist-u-roboti-z-osobami-iz-zatrimkou-psihičnogo-rozvitku-419.html>
4. Недискримінаційний підхід у навчанні. Онлайн-курс. Режим доступу: <https://courses.ed-era.com/courses/course-v1:EdEra-Studena+Inc+1/about>
5. Психологічна служба закладів освіти. Кейс фахових програм. <https://psychologdcpp.in.ua/zatverjprogrami/>
6. Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України щодо організації навчання осіб з особливими освітніми потребами: постанова Кабінету Міністрів України від 21 липня 2021 року № 765. Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/765-2021-%D0%BF#Text>
7. Участь батьків у організації інклюзивного навчання. Онлайн-курс. Режим доступу: <https://courses.ed-era.com/courses/course-v1:EdEraSmartOsvita+Par+1/about>

Неформальна освіта:

1. Каталог курсів підвищення кваліфікації, 2025 з напрямку Асистент вчителя. <https://ippo.com.ua/category/asistent-vcitela/>
2. <https://osvita.diia.gov.ua/>
3. <https://prometheus.org.ua/partnership/>
4. <https://vseosvita.ua/>
5. <https://vumonline.ua/>
6. <https://www.ed-era.com/>

Інтернаціоналізація:

1. Репозитарії, колекції наукових ресурсів: <https://library.vnu.edu.ua/resource/oar/repository/>
2. Відкриті освітні ресурси: <https://library.vnu.edu.ua/resource/oar/oer/>
3. Пошукові системи: <https://library.vnu.edu.ua/resource/oar/search-engines/>
4. Базы даних: <https://library.vnu.edu.ua/resource/prepaid-resources/databases/>